

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АКАДЕМИЈА ТЕХНИЧКО-УМЕТНИЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА БЕОГРАД**

Ул. Старине Новака бр. 24
Београд

**ОДСЕК ВИСОКА ЖЕЛЕЗНИЧКА ШКОЛА
ЦЕНТАР СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА
ЗА ЗАНИМАЊА НА ЖЕЛЕЗНИЦИ**

Ул. Здравка Челара бр. 14

Београд

Број: 511/3

Датум: 07.11.2025. године

На основу члана 3. став 3. Правилника о стручном оспособљавању које се обавља у Центру стручног оспособљавања за занимања на железници (број: 3280/1 од 06.10.2025. године, у даљем тексту Правилник) и на основу предлога Руководиоца Центра за стручно оспособљавање за занимања на железници број 507/1 од 03.11.2025. Наставно-стручно веће Одсека Висока железничка школа на 18. седници одржаној електронским путем, гласањем до дана 07.11.2025. усвојило је

**ПЛАН
СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗА ЗАНИМАЊА НА ЖЕЛЕЗНИЦИ**

1) План реализације програма стручног оспособљавања у Центру стручног оспособљавања за занимања на железници (у даљем тексту ЦСО) односи се на следећа занимања на железници:

1. маневриста/возни маневриста,
2. маневриста на индустријском колосеку,
3. скретничар,
4. одјавничар,
5. чувар путног прелаза,
6. чувар пруге и
7. возач маневарског вучног возила на индустријском колосеку.

2) Циљеви, сврха и исходи, односно компетенције, процеса стручног оспособљавања

Циљ стручног оспособљавања за занимања на железници је да се полазницима обезбеди висок ниво квалитета теоретског и практичног стручног оспособљавања у складу са одредбама Правилника о стручној спреми, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника (Службени гласник РС, број 340-610/2022 од 30.05.2022).

Сврха стручног оспособљавања за занимања на железници је остваривање законски прописаних услова које морају да испуне железнички радници који непосредно учествују у реализацији железничког саобраћаја (радници на радним местима извршне службе) у погледу специфичних стручних знања у складу са Законом о безбедности у железничком саобраћају (*"Службени гласник РС"*, бр. 41/2018.).

Очекивани исходи, односно компетенције полазника, стручног оспособљавања су у складу са прописаним нормативним актима којима су дефинисана радна места извршне службе и опис послова везаних за безбедност саобраћаја, и то:

1. маневриста/возни маневриста је оспособљен за:

- давање сигналних знакова при маневрисању,
- споразумевање при маневрисању,
- учешће у обезбеђењу маневарског пута вожње,
- заквачивање и отквачивање железничких возила,
- пратња маневарског састава,

- заустављање возила при маневрисању,
 - обезбеђење возила од самопокретања и одбегнућа,
 - вршење скраћене пробе кочница,
 - одзрачивање кочнице,
 - обезбеђење путних прелаза при маневрисању,
 - постављање скретница,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.
2. **маневриста на индустријском колосеку** је оспособљен за:
- све послове маневристе (претходно описане) уз познавање специфичности рада на индустријским колосецима,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду на индустријском колосеку.
3. **скретничар** је оспособљен за:
- споразумевање при постављању пута вожње воза и маневарског пута вожње,
 - постављање и обезбеђење пута вожње за безбедну вожњу воза или маневрисање,
 - руковање станичним уређајима којима рукује скретничар,
 - руковање уређајима за обезбеђење саобраћаја на путним прелазима,
 - обавјештавање о потпуном уласку воза, јављање о неправилностима на возу,
 - вођење евиденција које воде скретничари,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.
4. **одјавничар** је оспособљен за:
- споразумевање при вршењу железничког саобраћаја,
 - регулисање саобраћаја узастопних возова на просторном одсеку,
 - регулисање саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - руковање сигнално-сигурносним уређајима којима рукује одјавничар,
 - руковање уређајима за обезбеђење саобраћаја на путним прелазима,
 - вођење сигнално-одјавног дневника одјавничара,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.
5. **чувар путног прелаза** је оспособљен за:
- споразумевање при вршењу железничког саобраћаја,
 - руковање уређајем путног прелаза,
 - обезбеђење саобраћаја на путном прелазу,
 - обезбеђење саобраћаја на путном прелазу када је уређај за обезбеђење саобраћаја на путном прелазу у квару,
 - вођење бележника фонограма за чувара путног прелаза,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.
6. **чувар пруге** је оспособљен за:
- обављање дужности чувара при опходњи пруге,
 - споразумевање при вршењу железничког саобраћаја,
 - давање сигналних знакова пружног особља,
 - обавештавање пружног особља о саобраћају возова,
 - преглед исправности пруге и њених саставних делова,
 - обезбеђење путних прелаза,
 - заштиту пружних (радних) одреда на прузи,
 - заштиту објеката на прузи,
 - вођењу бележника звоновних сигналних знакова и осталих обавештења за чувара пруге,
 - практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.
7. **возач маневарског вучног возила на индустријском колосеку** је оспособљен за:
- споразумевање при маневрисању,
 - обављање маневарских послова,
 - управљање маневарским вучним возилом,

- формирање маневарског пута вожње,
- осматрање маневарског пута вожње,
- обављање маневре маневарским вучним возилом,
- обезбеђење маневрисања на путном прелазу,
- обезбеђење маневрисања при квару уређаја,
- преглед маневарског вучног возила и вучених возила,
- преглед вучних и вучених возила,
- обезбеђење возила од самопокретања,
- заквачивање и отквачивање возила,
- практичну примену прописа безбедности и заштите здравља на раду.

3) Упис полазника дефинисан је Конкурсом.

4) Реализација програма стручног оспособљавања остварује се за све уписане полазнике независно од њиховог броја.

5) Начин извођења наставних активности

Настава се реализује кроз теоретско и практично стручно оспособљавање.

Једна група у оквиру теоретског стручног оспособљавања не може бити већа од 30 полазника, а у оквиру практичног стручног оспособљавања не може бити већа од 10 полазника.

Теоретско стручно оспособљавање се изводи непосредно, или, уз договор са полазницима, у виду он-лајн наставе.

Практично стручно оспособљавање изводи се у реалним теренским условима.

6) Облици наставних активности

Програм стручног оспособљавања остварују се кроз следеће наставне активности: предавања, практична обука, консултације, провера знања појединачних наставних садржаја, завршна провера знања..

Наставне активности се организују као блок настава. Једна тематска област чини један блок наставе

У зависности од броја полазника, настава се организује или као редовна (три и више полазника) или као менторско - консултативна настава (мање од три полазника).

7) Тематске области и расподела часова по активностима за програме стручног оспособљавања

1. Програм стручног оспособљавања за занимање **МАНЕВРИСТА/ВОЗНИ МАНЕВРИСТА** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **120 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	12	4	4	20
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	32	4	4	40
3.	Железничко машинство	20	4	4	28
4	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	8	2	4	14
5.	Безбедност и здравље на раду	8	2	4	14
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	80	16	24	120

2. Програм стручног оспособљавања за занимање **МАНЕВРИСТА НА ИНДУСТРИЈСКОМ КОЛОСЕКУ** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **80 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	8	1	4	13
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	12	2	4	18
3.	Железничко машинство	16	1	4	21
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	6	1	4	11
5.	Безбедност и здравље на раду	8	1	4	13
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	50	6	24	80

3. Програм стручног оспособљавања за занимање **СКРЕТНИЧАР** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **180 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	24	4	4	32
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	64	4	4	72
3.	Железничко машинство	20	4	4	28
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	20	2	4	26
5.	Безбедност и здравље на раду	12	2	4	18
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	140	16	24	180

4. Програм стручног оспособљавања за занимање **ОДЈАВНИЧАР** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **180 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	24	4	4	32
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	64	4	4	72
3.	Железничко машинство	20	4	4	28
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	20	2	4	26
5.	Безбедност и здравље на раду	12	2	4	18
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	140	16	24	180

5. Програм стручног оспособљавања за занимање **ЧУВАР ПУТНОГ ПРЕЛАЗА** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **120 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	12	4	4	20
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	32	4	4	40
3.	Железничко машинство	8	4	4	16
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	20	2	4	26
5.	Безбедност и здравље на раду	8	2	4	14
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	80	16	24	120

6. Програм стручног оспособљавања за занимање **ЧУВАР ПРУГЕ** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **120 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	12	4	4	20
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	32	4	4	40
3.	Железничко машинство	8	4	4	16
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	20	2	4	26
5.	Безбедност и здравље на раду	8	2	4	14
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	80	20	20	120

7. Програм стручног оспособљавања за занимање **ВОЗАЧ МАНЕВАРСКОГ ВУЧНОГ ВОЗИЛА НА ИНДУСТРИЈСКОМ КОЛОСЕКУ** састоји се из два дела и то: програма теоретског стручног оспособљавања у обиму од **120 часова** и програма практичног стручног оспособљавања у обиму од **40 часова**.

План расподеле часова по тематским областима теоретског стручног оспособљавања:

Ред. бр.	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ТЕОРЕТСКОГ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА			
		Предавања	Консултације	Провера знања	Укупно
1.	Железнички сигнални прописи	8	4	4	16
2.	Железнички саобраћај и саобраћајна инфраструктура	18	4	4	26
3.	Железничко машинство	30	4	4	38
4.	Станична и пружна електротехничка постројења и уређаји	16	2	4	22
5.	Безбедност и здравље на раду	8	2	4	14
	Завршни испит			4	4
	УКУПНО	80	16	24	120

8) Објекти и просторије у којима се изводе наставне активности

Наставне активности стручног оспособљавања обављају се у просторијама ЦСО (АТУСС-Одсек ВЖШ), Здравка Челара 14, Београд.

Практично стручно оспособљавање обавља се код пословних субјеката из области железничког саобраћаја и транспорта који испуњавају захтеве стручног оспособљавања, а са којима АТУСС има потписан Уговор о пословно-техничкој сарадњи и Анекс уговора који се односи на практично стручно оспособљавање.

9) Опрема за извођење стручног оспособљавања потврђена је сертификацијом ЦСО.

10) Календар и термински план извођења наставних активности

Наставне активности започињу првог дана у недељи након завршеног уписа полазника стручног оспособљавања.

Наставне активности теоретског стручног оспособљавања организују се радним данима у послеподневним терминима, као блок од по 4 школска часа дневно (вечерња настава).

Наставне активности практичног стручног оспособљавања организују се само као дневне активности, са почетком у јутарњим сатима и трајањем од по 8 школских часова дневно.

11) Стручна литература се налази на сајту ЦСО

12) Садржај провере знања по тематским областима и садржај завршне провере знања

Провера знања по тематским областима садржи све наставне садржаје дефинисане програмом стручног оспособљавања за дату тематску област.

Завршна проверка знања садржи све наставне садржаје дефинисане програмом стручног оспособљавања.

13) Начин спровођења провере знања наставних садржаја појединачних тематских области и начин оцењивања

Провера знања појединачних наставних садржаја из одређене области теоретског стручног оспособљавања организује се писмено, усмено или писмено и усмено.

Провера знања и вештина појединачних наставних садржаја из одређене области практичног стручног оспособљавања организује се презентацијом (демонстрацијом) практичних вештина.

Провера знања изводи се у једном дану. Писана проверка знања траје најдуже два сата. Усмена проверка знања траје најдуже један сат.

Полазник на провери знања из сваке области теоретског стручног оспособљавања предвиђене Програмом може добити оцену "положио" ако је освојио најмање (80%) од укупног броја предвиђених бодова.

Полазник на провери знања из сваке области практичног стручног оспособљавања предвиђене Програмом може добити оцену "задовољно" ако је био успешан у свим садржајима за које је вршено вредновање и оцењивање.

14) Начин спровођења завршне провере знања и начин оцењивања

Завршну проверу знања полажу само они полазници који су успешно положили провере знања свих планом и програмом дефинисаних наставних садржаја из свих тематских области.

Завршна проверка знања организује се писмено и усмено пред Комисијом за завршну проверу знања.

Завршна проверка знања сматра се успошно положеном ако полазник добије оцену "положио".

15) Листа ангажованих предавача и сарадника

Листа ангажованих предавача налази се на сајту ЦСО.

Сарадници за практично стручно оспособљавање ангажују се према потреби.

16) Услови за признавање наставних садржаја других програма стручног оспособљавања дефинисани су Правилником о стручном оспособљавању које се обавља у Центру стручног оспособљавања за занимања на железници на АТУСС - Одсек ВЖШ (Број: 3280/1 од 06.10.2025.) који је објављен на сајту ЦСО.

17) Начин контроле квалитета остваривања стручног оспособљавања

За контролу квалитета остваривања стручног оспособљавања примењују се одредбе акта АТУСС којим је дефинисана област контроле квалитета наставе високошколске установе.

Руководилац Одсека ВЖШ

Sandra Kaselica
др Сандра Касалица, проф.с.с.